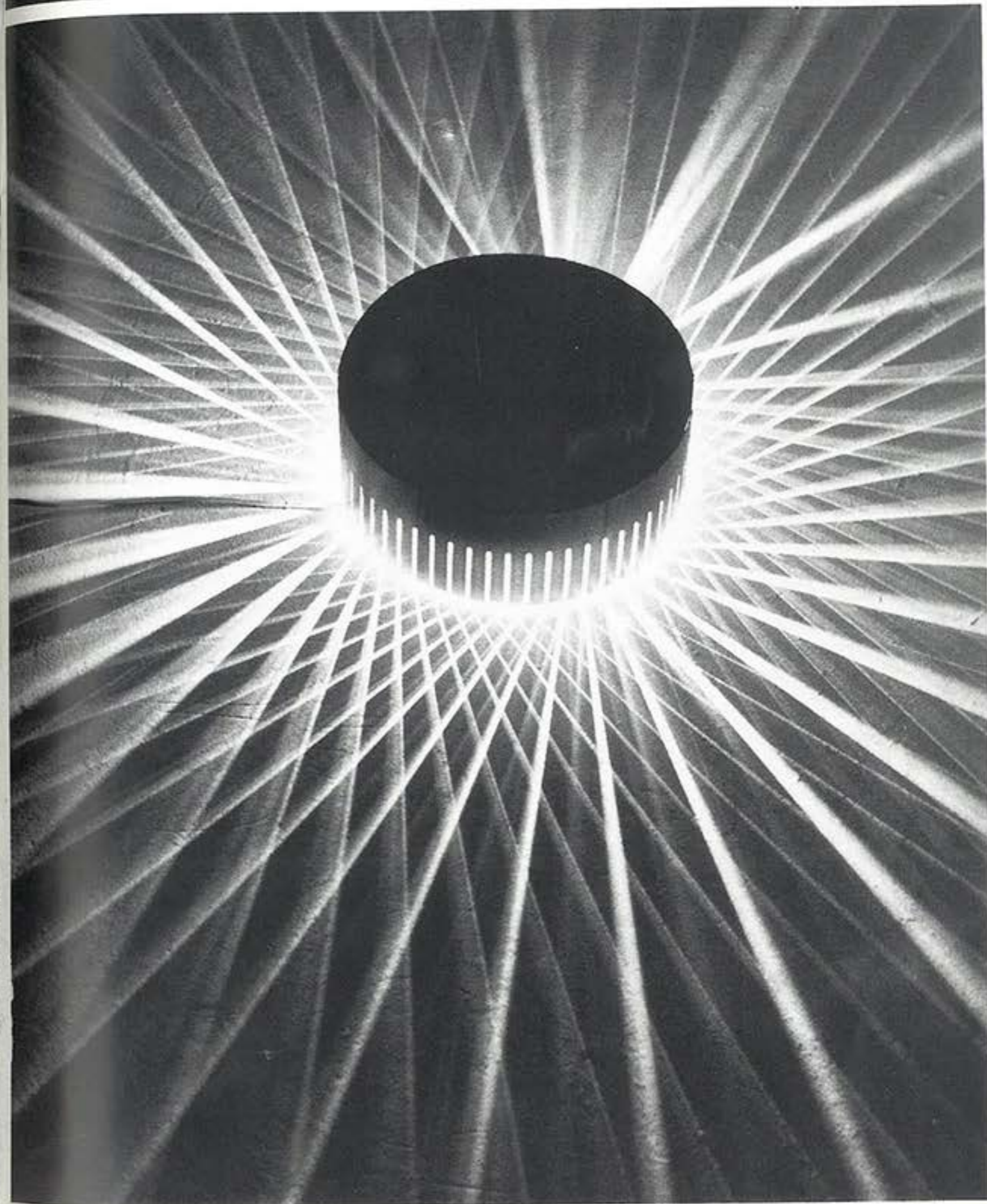

'95 *Novak KOLOMAN*
LUMINO-AMBIJENTI

Bilo je to pre više od četvrt veka kada se na najjisturenijim tačkama tadašnjih aktuelnih umetničkih zbivanja u Evropi i u svetu nalazila pojava kinetičke i luminokinetičke umetnosti, umetnosti realnog pokreta i pokretne svetlosti, umetnost koja je svoju orijentaciju temeljila na primeni nekih tada novih tehnologija, pozivajući se na nasleđe istorijskih avangardi, pre svega onih u rasponu između futurizma i konstruktivizma. Možda malo ko danas ovde zna da je jedan od pravovremenih učesnika u međunarodnom umetničkom pravcu nazvanom *Nove tendencije* sredinom šezdesetih sasvim usamljениčki delovao u Beogradu: to je Koloman Novak, sudionik mnogih izložbi pomenutog pravca, umetnik u čijoj bogatoj radnoj biografiji između ostalih stoji podatak da ga je Verner Hofman uključio u jednu od najvažnijih promotivnih izložbi ove vrste umetnosti *Kinetika* u Beču 1967, koga Oto Bihalji Merin pominje u tekstu *Vreme-svetlost-pokret* u zborniku *Umetnost posle '45*, 1972. Otada je prošlo mnogo vremena, prilike u umetnosti korenito su se izmenile, nema više kao nekad onog oduševljenja novim sredstvima i postupcima, u današnjoj umetnosti sve je postalo moguće ali ništa nije fascinirajuće, u klimi postmoderne - kako je utvrdio jedan od njenih glavnih zagovornika - u isto vreme "sve je aktuelno i sve je retro".

Ali oni koji su nekada prošli tvrdim i teškim stazama umetničkih eksperimenata i inovacija ipak lako ne sustaju u svom zanosu. Skoro će punih dvadeset godina od Novakove poslednje samostalne izložbe u Beogradu (u Salonu Muzeja savremene umetnosti 1976), a evo opet ovog autora s istom verom da put kojim je davno zakoračio nije okončan, da problem koji ga zaokuplja nije iscrpljen. Ponovo kao nekad kada Novak izlaže, u zatamljenom prostoru galerije igraju na zidu zraci pokretne svetlosti i svetlosti u pokretu, rade neke čudne mašine koje ništa drugo ne proizvode osim jedne male čarolije kojoj nije teško otkriti tajnu nastanka. Jer sve je, naime, sasvim jednostavno u gradnji Novakovih objekata, nema tu nikakvih mistifikacija tehnikom i tehnologijom, ali efekat događaja kojega ti objekti izazivaju ipak je iznenađujući, po svom vizuelnom dejstvu umirujući, relaksirajući. Danas ova umetnost ne može i ne želi da, kao u svojim počecima, zagovara iluzije o obnovi ukupnog životnog ambijenta u meri kolektiva, ona nema drugih izbora i mogućnosti osim da bude dostupna oblikovnoj imaginaciji pojedinca, ali i to je sasvim dovoljno da se dostojanstveno održi i opstane ravnopravna u mnoštvu pojava na savremenoj pluralističkoj umetničkoj sceni.

Ješa Denegri

NOVAK KOLOMAN rođen 1933. u Dobrovniku (Slovenija). Akademiju primenjenih umetnosti završio u Beogradu. Živi u Beogradu, Prizrenska 1
tel. 687 485

Samostalne izložbe:

- 1961. Beograd, Pančevo
- 1965. Beograd
- 1968. Beč (sa Korbizjeom)
- 1969. Zagreb
- 1971. Beč (sa Hauzerom)
- 1976. Beograd
- 1995. Beograd, Likovna galerija KCB

Nagrade:

- Otkupna nagrada Muzeja suvremene umjetnosti iz Zagreba na III jugoslovenskom trijenalu, Beograd 1967,
- Nagradno izvođenje na konkursu Plasteks-arta 1974, u Zagrebu
- Diploma za umetničke rezultate postignute u godini 1976/77, koji su doprinos razvoju likovne umetnosti, primenjenih umetnosti i dizajna u Srbiji, ULUPUDS-a
- Diploma ULUPUDS na majskoj izložbi 1977.
- Specijalna nagrada ULUPUDS-a na majskoj izložbi, 1977.

Dela mu se nalaze:

- U Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu
- U Muzeju primenjene umetnosti u Beogradu
- U Muzeju moderne umetnosti u Lincu (Museum Moderner Kunst)
- U Muzeju moderne umetnosti u Madridu (MUSEO ESPANOL DE ARTE CONTEMPORANEO)